

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Александр ГОЛОВКО

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИЧНА ГЕОГРАФІЯ СВІТУ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

(шифр і назва)

освітня програма «Міжнародні відносини».

вид дисципліни обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“30” серпня 2022 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: викладач кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки **Тимур АНДРІЄВСЬКИЙ**

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від “26” серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Людмила НОВІКОВА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

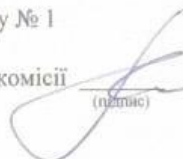
(підпис)

Євгенія СОЛОВИХ
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “29” серпня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА - БЕРЕНДА
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Політична географія світу» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна відносини» підготовки **бакалавра** зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: дати здобувачам знання про територіальні аспекти політичної сфери суспільного життя, про вплив політичних чинників на розвиток і розміщення господарських об'єктів, стан довкілля, життя і діяльність людей, міжнародне співробітництво в різноманітних сферах людського життя, а також дати розуміння причин змін на політичній карті світу, проблеми економічного і політичного співробітництва окремих країн, тенденції розвитку міжнародного поділу праці, світових політичних процесів, а також політичних процесів, що відбуваються в Україні.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до ОПП.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

ознайомлення з теоретичними засадами політичної географії та розширення знань, набутих у процесі вивчення інших географічних та загальноосвітніх дисциплін; ознайомлення з історичним розвитком світової та української політичної думки; набуття здобувачами вичерпного знання політичної карти світу і окремих історико-географічних регіонів із зазначенням географії «гарячих» точок; засвоєння розгорнутої інформації про форми державного устрою та систему органів державної влади, функції державних кордонів; ознайомлення зі світовим досвідом організації партійного життя, роллю політичних партій; виявлення впливу глобалізаційних процесів на політичну карту світу, державу і окремого громадянина.

Формування загальних компетентностей:

- **ЗК3.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- **ЗК4.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- **ЗК5.** Здатність працювати в міжнародному контексті.

Формування спеціальних компетентностей:

- **СК2.** Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

- **СК3.** Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

- **СК5.** Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

- **СК9.** Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
1-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
56 год.	год.
у тому числі індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання:

Знання:

- **РН01.** Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

- **РН04.** Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

Уміння/навички:

- **РН13.** Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Об'єктно-предметне поле політичної географії, її ключові поняття і терміни

Вступ. Політична географія як наука. Історія виникнення та відмінності від геополітики. Об'єкт та предмет політичної географії. Поняттєво-термінологічний апарат: «політична карта світу», «геоторія», «територія», «авкаторія», «аероторія», «країна» та її відмінності від поняття «держава», «суверенітет», «державний кордон», «територіальні води», «внутрішні води», «економічна зона».

Тема 2. Державний устрій

Поняття державного ладу (утрою). Форма правління та адміністративно-територіальний устрій. Республіка, монархія. Складні та прості держави. Відмінності між унітарною, федеративною та конфедеративною державою. Залежні території, їх групи. Статус столиць.

Тема 3. Наукова систематизація об'єктів політичної карти світу

Класифікації держав світу. Вертикальна (ознакова) та горизонтальна (територіальна) класифікації. Типізація об'єктів. Класифікація держав за розмірами. Класифікація держав за кількістю населення. Зіставлення рівнів економічного розвитку: поняття внутрішнього валового продукту. Високорозвинені, середньорозвинені та низькорозвинені держави. Типи країн: постіндустріальні, індустріальні, нові індустріальні, доіндустріальні.

Тема 4. Історія формування політичної карти світу

Підходи до періодизації розвитку політичної карти світу: формаційний та цивілізаційний. Первіснообщинний період, рабовласницький період, класичний феодальний період, період розпаду феодалізму і зародження капіталізму, класичний капіталістичний період, імперіалістичний період, новітній період. Поняття цивілізації. Типи цивілізацій.

Тема 5. Особливості локальних цивілізацій

Цивілізація як угруповання людей, котрі мають спільні фундаментальні основи ментальності, спільні духовні цінності та ідеали, а також стійкі особливі риси в соціально-політичній організації, економіці, культурі; цивілізація як цикл існування певної мегакультури; цивілізація як ступінь суспільного розвитку, що йде за варварством. Локальні і технологічні цивілізації. Генезис цивілізацій. Давні цивілізації Сходу. Цивілізація Давньої Греції. Цивілізація Давнього Риму. Західноєвропейська цивілізація у середні віки. Візантія. Цивілізації Сходу у середні віки. Київська Русь та імперіалістичні зазіхання Московії. Агресивна концепція «Москви як Третього Риму». Цивілізації у новий час. Народження глобальної індустріальної цивілізації. Характеристика сучасних локальних цивілізацій.

Тема 6. Морфологія і географічне положення державної території

Держава і державні території. Принцип недоторканості і цілісності державної території. Політико-географічне положення: макро-, мезо- і мікроположення. Фізико-географічна складова та економіко-географічна складова в оцінці політико-географічного положення. Типологія держав за конфігурацією державної території: острівна, півострівна, витягнутої форми, складної конфігурації, компактна, анклав, напіванклав.

Тема 7. Державні кордони – бар'єри та лінії зв'язку

Делімітація та демаркація державного кордону. Класифікація державного кордону. За морфологією: астрономічні, геометричні і звивисті; за природними особливостями: гірські, рівнинні, річкові, озерні і морські; за генетичною ознакою: антецендентні, субсеквентні, «накладені» і реліктові. Повітряний простір і надра, питання їхньої делімітації

Тема 8. Географічні засади федералізму

Політико-адміністративні територіальні системи. Типи федерацій: західноєвропейський (середньоєвропейський), північноамерикансько-австралійський, латиноамериканський, афроазійський та острівний. Вибір місцеположення столиці держави. Боротьба за зміну політико-територіального поділу. Регіоналістські, автономістські та сепаратистські рухи.

Тема 9. Географія політичної боротьби (електоральна географія)

Електоральна географія, її предмет та завдання. «Зворотній зв'язок» в електоральній географії. «Виборна інженерія». Типи виборчих систем: 1) мажоритарні, 2) пропорційні, 3) змішані (або пропорційно-мажоритарні). Методи електоральної географії.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Об'єктно-предметне поле політичної географії, її ключові поняття і терміни	10	2	2			6						
Тема 2. Державний устрій.	10	2	2			6						
Тема 3. Наукова систематизація об'єктів політичної карти світу	14	4	4			6						
Тема 4. Історія формування політичної карти світу	14	4	4			6						
Тема 5. Особливості локальних цивілізацій	16	4	4			8						
Тема 6. Морфологія і географічне положення державної території	14	4	4			6						
Тема 7. Державні кордони – бар'єри та лінії зв'язку	14	4	4			6						
Тема 8. Географічні засади федералізму	14	4	4			6						
Тема 9. Географія політичної боротьби (електоральна географія)	14	4	4			6						
Усього годин	120	32	32			56						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Об'єктно-предметне поле політичної географії, її ключові поняття і терміни	2
2	Тема 2. Державний устрій.	2
3	Тема 3. Наукова систематизація об'єктів політичної карти світу	4
4	Тема 4. Історія формування політичної карти світу	4
5	Тема 5. Особливості локальних цивілізацій	4
6	Тема 6. Морфологія і географічне положення державної території	4
7	Тема 7. Державні кордони – бар'єри та лінії зв'язку	4
8	Тема 8. Географічні засади федералізму	4
9	Тема 9. Географія політичної боротьби (електоральна географія)	4
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Об'єктно-предметне поле політичної географії, її ключові поняття і терміни. <i>Завдання:</i> опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка доповідей.	6
2	Тема 2. Державний устрій. <i>Завдання:</i> опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка доповідей. <i>Додатково:</i> вибрати державу із запропонованого переліку і дати відповіді на питання: 1) Офіційна назва держави; 2) Столиця; 3) Найбільше місто; 4) Офіційна мова (мови); 5) Форма правління; 6) Голова держави, голова уряду; 7) Населення (кількість); 8) Основна валюта; 9) В якій частині світу знаходиться; 10) З якими державами межує; 11) Форма державного устрою (федерація, унітарна держава, конфедерація); 12) З яких адміністративно-територіальних одиниць складається, які їх назви та кількість. 13) Демократична держава чи не демократична? 14) Які відносини з Україною? 15) Чи засудила ця держава агресію РФ проти України?	6
3	Тема 3. Наукова систематизація об'єктів політичної карти світу. <i>Завдання:</i> опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка творчого завдання (есе) та доповідей. <i>Додатково:</i> надати досліджуваній державі на попередніх заняттях характеристику відповідно до вивчених класифікацій.	6

4	Тема 4. Історія формування політичної карти світу. <i>Завдання:</i> опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка творчого завдання (есе) та доповідей. <i>Додатково:</i> зробити порівняльну характеристику формацій та періодів.	6
5	Тема 5. Особливості локальних цивілізацій. <i>Завдання:</i> опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка творчого завдання (есе) та доповідей на запропоновані теми.	8
6	Тема 6. Морфологія і географічне положення державної території <i>Завдання:</i> опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка творчого завдання (есе) та доповідей.	6
7	Тема 7. Державні кордони – бар'єри та лінії зв'язку. <i>Завдання:</i> опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка творчого завдання (есе) та доповідей.	6
8	Тема 8. Географічні засади федералізму. <i>Завдання:</i> опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка творчого завдання (есе) та доповідей.	6
9	Тема 9. Географія політичної боротьби (електоральна географія). <i>Завдання:</i> опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка творчого завдання (есе) та доповідей.	6
	Разом	56

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено

7. Методи навчання

Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний навчальна дискусія, дослідницький метод, пояснювальний метод	усне опитування на практичних заняттях; оцінювання: виступів на практичних заняттях, презентацій, написання есе, аналіз кейсів, письмова екзаменаційна робота
РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний навчальна дискусія, дослідницький метод, пояснювальний метод	усне опитування на практичних заняттях; оцінювання: виступів на практичних заняттях, презентацій, написання есе, аналіз кейсів, письмова екзаменаційна робота
РН13. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний	усне опитування на практичних заняттях; оцінювання: виступів на практичних заняттях, презентацій,

цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали	навчальна дискусія, дослідницький метод, пояснювальний метод	написання есе, аналіз кейсів, письмова екзаменаційна робота
--	--	---

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Політична географія світу» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів здобувачів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі тестування, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення поточної оцінки, і враховуються при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на семінарських заняттях відповідно до конкретних цілей, засвоєння окремих розділів (проміжний контроль) – на семінарських підсумкових заняттях або виконанням індивідуальної роботи

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки здобувачів:

- тестові завдання;
- розв'язування задач;
- виконання творчих завдань.

Поточний контроль є складовою організації освітнього процесу. Завданням поточного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час засвоєння окремого розділу дисципліни. Розділ – це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з навчальної дисципліни. Кожен окремий розділ включає семінарські заняття та завдання для самостійної роботи тощо. Поточна підсумкова оцінка – це сума балів, отриманих здобувачами за виконання всіх видів робіт, передбачених цим розділом.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять, поточного контролю. Сума балів, які здобувач денної форми навчання може набрати за модульними контролями, дорівнює 60.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється на основі проведення екзамену. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час вивчення зазначених тем. Загальна кількість балів за успішне виконання завдань екзаменаційної роботи – 40. Час виконання – до 80 хвилин. Екзаменаційний білет складається з трьох теоретичних питань.

Розрахункова шкала для оцінювання роботи здобувачів на семінарських заняттях та підсумковому контролі:

Критерії оцінювання роботи протягом семестру

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Усне опитування / навчальна дискусія за питаннями практичного заняття	Висока активність здобувача на практичному занятті, демонстрація засвоєння повного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із запропонованими джерелами, уміння робити висновки	2
	Активність здобувача на практичному занятті, демонстрація засвоєння повного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із запропонованими джерелами, уміння робити висновки, але здобувач припустився окремих помилок.	1

Тестування за питаннями практичного заняття	За кожною темою, де передбачено тестування, пропонується 10 тестових питань закритого типу з однією правильною відповіддю. Правильна відповідь на 1 питання оцінюється в 0,1 бала.	0,1–1
Навчальна дискусія за результатами аналізу науковою статтею / міжнародними правовими актами	Висока активність здобувача на практичному занятті, демонстрація ознайомлення із запропонованим матеріалом, уміння мислити аналітично, формувати та виражати своє ставлення до предмета дискусії, робити висновки.	2
	Активність здобувача на практичному занятті, демонстрація ознайомлення із запропонованим матеріалом, уміння мислити аналітично, формувати та виражати своє ставлення до предмета дискусії, робити висновки, але здобувач припустився окремих помилок.	1
Підготовка та захист презентацій доповідей	Змістовна відповідність презентації доповіді запропонованій темі та її повне розкриття, формальна відповідність методичним рекомендаціям до підготовки презентацій доповідей. демонстрація засвоєння знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті презентації доповіді, вміння робити висновки, обґрунтовувати власну позицію.	2
	Змістовна відповідність презентації доповіді запропонованій темі та її розкриття, окремі вади формальної відповідності методичним рекомендаціям до підготовки презентацій доповідей демонстрація засвоєння знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті презентації доповіді, вміння робити висновки.	1
Перевірка складання логіко-структурної схеми	Відповідність схеми запропонованій темі, повнота використання матеріалу за темою схеми, наявність логіко-структурних зв'язків між елементами схеми, демонстрація засвоєння знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати.	1
Виконання та захист творчого завдання (есе)	Змістовна відповідність есе обраній темі та її повне розкриття, формальна відповідність методичним рекомендаціям до підготовки есе демонстрація систематизованих та глибоких знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті есе, вміння грамотно інтерпретувати одержані результати на рівні творчого використання, вміння робити висновки, демонстрація ознайомлення із запропонованими джерелами.	3
	Змістовна відповідність есе обраній темі та її розкриття, окремі несуттєві вади формальної відповідності методичним рекомендаціям до підготовки есе демонстрація систематизованих знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті есе, вміння грамотно інтерпретувати одержані результати на рівні творчого використання, вміння робити висновки, демонстрація ознайомлення із окремими запропонованими джерелами.	2

	Змістовна відповідність есе обраній темі та її неповне розкриття, окремі суттєві вади формальної відповідності методичним рекомендаціям до підготовки есе демонстрація знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті есе, вміння інтерпретувати одержані результати на рівні творчого використання, вміння робити висновки, демонстрація ознайомлення із окремими запропонованими джерелами.	1
Перевірка групової роботи з підготовки питань до колоквиуму	Демонстрація систематизованих та глибоких знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при підготовці питань для колоквиуму, демонстрація ознайомлення та роботи із запропонованими джерелами, творчий підхід до підготовки питань.	2
	Демонстрація базових знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при підготовці питань для колоквиуму, демонстрація ознайомлення та роботи з окремими запропонованими джерелами.	1
Колоквиум	Висока активність здобувача на практичному занятті, демонстрація засвоєння повного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із запропонованими джерелами, вміння робити висновки.	3
	Активність здобувача на практичному занятті, демонстрація засвоєння повного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із більшістю запропонованих джерел, вміння робити висновки, але здобувач припустився окремих несуттєвих помилок.	2
	Активність здобувача на практичному занятті, демонстрація засвоєння матеріалу навчальної дисципліни, ознайомлення із окремими запропонованими джерелами, вміння робити висновки, але здобувач припустився окремих суттєвих помилок.	1
	Обрана тема контрольної роботи повністю не відповідає її змісту; матеріал неякісно структурований або взагалі неструктурований; здобувач не використовував творчий підхід до вирішення суті поставленого проблемного питання; відсутні самостійні висновки за результатами виконання контрольної роботи; робота здана викладачеві із запізненням або не здана; здобувачем використано менше п'яти літературних джерел, не використані новітні наукові публікації та іноземні публікації; список використаних джерел оформлений із значними помилками або відсутній; мають місце порушення академічної доброчесності.	0-2
Підсумковий контроль	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.	35-40
	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.	29-34

	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.	18-28
	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.	10-17
	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.	0-9

Здобувачі, знання яких оцінені мінімально необхідною для складання екзамену кількістю балів, не мають право на виконання додаткових завдань для підвищення отриманої кількості балів.

Здобувачі, які були відсутні на лекції чи семінарському занятті, або отримали незадовільну оцінку, відпрацьовують пропущене заняття або незадовільну оцінку викладачу у дні його консультацій за графіком, затвердженим кафедрою.

Для відпрацювання здобувач зобов'язаний надати індивідуально виконане завдання за темою пропущеного заняття та продемонструвати належний рівень теоретичної підготовки за темою заняття, яке відпрацьовується.

9. Схема нарахування балів

В основу рейтингової системи навчання покладено принцип накопичення балів за певний період навчання (семестр, рік), які здобувач отримує за виконання різних видів діяльності.

Сума цих балів виступає в ролі кількісного показника якості роботи здобувача.

Оцінка успішності здобувача є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	Разом	40	100
6	6	6	7	7	7	7	7	7	60		

T1, T2 ... – теми розділів.

За підсумками поточного та підсумкового контролю здобувач може набрати від 0 до 100 балів включно.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

- Бжезінський З. Велика Шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Bzhezinski_Zbigniev/Velyka_shakhivnytsia.pdf
- Василенко С.Д. Україна: Геополітичні виміри в загальноєвропейському процесі. – Одеса: ОДМА, 2000. – 208 с. .
- Дністрянський М.С. Кордони України. Політико-адміністративний устрій. – Львів: Світ, 1992. – 86 с.
- Дністрянський М.С. Політична географія України. – Львів: Світ, 1997. – 144 с.
- Мадіссон В.В., Шахов В.Л. Політологія міжнародних відносин: Навч. посіб. – К.: Либідь, 1997. – 176 с.
- Мальський М. З., Мацяк М. М. Теорія міжнародних відносин. – Львів: ЛНУ, 2002. – 392 с.
- Олійник Я.Б., Шищенко П.Г. Географія: Україна і світ. – К.: Вид-во КНУ ім. Шевченка, 2008. – 456 с.
- Політична географія і геополітика / За ред. Б.П. Яценка. – К.: Либідь, 2007. – 255 с.
- Пістун М.Д. Основи теорії суспільної географії. – К.: Вища школа, 1996. – 231 с.
- Топчієв О.Г. Основи суспільної географії : підручник. – Одеса: Астропринт, 2009. – 544 с.
- Хантингтон С. Столкновение цивилизаций.
- Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії. – Львів: ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 444 с.
- Яценко Б.П., Бабарицька В.К. Країнознавство: основи теорії : навч.посібник. – К.: Либідь, 2009. – 312 с.

Допоміжна література

- Арон Р. Мир і війна між націями. – К.: Юніверс, 2000. – 688 с.
- Вілсон Е. Українці: несподівана нація. – К.: КІС, 2004. – 552 с.
- Врублевський В. К., Хорошковський В. І. Український шлях. Начерки: Геополітичне становище України та її національні інтереси. – К., 1997. – 426 с.
- Глобальні трансформації. Політика, економіка, культура. – К.: Фенікс, 2003. – 584 с.
- Дністрянський М. С. Україна в політико-географічному вимірі. – Львів: ЛНУ, 2000. – 310 с.
- Дубович І.А. Країнознавчий словник-довідник. – К.: Вища школа, 2008. – 839 с.

7. Зленко А. Дипломатия и политика: Украина в процессе динамических геополитических перемен. – Харьков: Фолио, 2004. – 559 с.
8. Камінський А. Основи міжнародних відносин. – Львів: ЛНУ, 2001. – 208 с.
9. Масляк П.О. Країнознавство. – К.: Вища школа, 2008. – 292 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

<https://www.president.gov.ua/> Президент України
www.rada.gov.ua Верховна Рада України
<https://www.kmu.gov.ua/> Кабінет Міністрів України
<https://mfa.gov.ua/> Міністерство закордонних справ України
www.niss.gov.ua Національний інститут стратегічних досліджень
<https://www.un.org/en/> - Організація Об'єднаних Націй
<https://www.nato.int/> - Організація Північноатлантичного договору (НАТО)
<https://www.cia.gov/the-world-factbook/> - Довідник ЦРУ по країнах світу.

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі. Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Google Classroom в дистанційному курсі «Політична географія світу», режим доступу: <https://classroom.google.com/c/NTU0Nzk5NjUwMjAz?cjc=sul5onc>

Додаток 1

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни _____
(назва дисципліни)

Дію робочої програми продовжено: на 20_____/20_____ н. р.

Заступник декана _____ факультету з навчальної роботи

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20 ____ р.

Голова науково - методичної комісії _____ факультету

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20 ____ р.